

7Dosarul nr. 3ra-46/22
2-20111777-01-3ra-12012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

DECIZIE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea inițiată de Societatea Comercială „Rebicon-Plus” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ, obligarea restituirii sumei taxei de stat,

împotriva deciziei din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 29 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 9 septembrie 2020, Societatea Comercială „Rebicon-Plus” Societate cu Răspundere Limitată, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Perebicovscaia Maria, a sesizat instanța de contencios administrativ cu cererea de chemare în judecată îndreptată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, prin care a solicitat anularea refuzului Serviciului Fiscal de Stat de a restitui suma taxei de stat achitate în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei și obligarea pârâtei să restituie această sumă în beneficiul reclamantei.

În susținerea pretențiilor sale, reclamanta a indicat că, într-un alt litigiu, în luna noiembrie 2018, a depus în instanța de judecată acțiune împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter Standart” cu privire la încasarea datoriei, cerere ce a fost restituită în temeiul art.171 alin.(2) din Codul de procedură civilă.

Deoarece, la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamanta a achitat taxa de stat în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei, aceasta a solicitat Serviciului Fiscal de Stat restituirea taxei, în conformitate cu dispozițiile art. 89 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Însă, la data de 21 august 2020, Serviciul Fiscal de Stat a expediat reclamantei refuzul nr. 26-15/1- 13/30299.

În drept, a invocat art.120 Constituției, art. 1 din Protocolul nr.1 adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ce îi garantează dreptul de proprietate.

Prin hotărârea din 29 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea de contencios administrativ inițiată de Societatea Comercială „Rebicon-Plus”.

S-a anulat drept ilegal refuzul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-15/1-13/30299 din 21 august 2020 și s-a obligat pârâtul să emită actul administrativ solicitat prin cererea nr. 48 din 17 august 2020 - restituirea taxei de stat în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei în beneficiul Societății Comerciale „Rebicon-Plus” Societate cu Răspundere Limitată.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 16 februarie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

La 7 octombrie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 15 decembrie 2021, a depus motivarea recursului.

În susținerea recursului, a invocat dezacordul său cu soluția instanței de apel, considerând-o eronată, instanța interpretând în mod eronat normele de drept material și procedural pertinent speței, fapt ce a succedat emiterea unei soluții greșite și neîntemeiate pe cauza dată.

Invederează că, în speță, sunt aplicabile prevederile art. 89 alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora restituirea taxei de stat se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat prin intermediul Trezoreriei de Stat, în termen de cel mult un an de la data emiterii încheierii, astfel încât adresarea reclamantei cu cererea de restituire este tardivă.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 28 septembrie 2021, fiind notificată recurentului în data de 16 decembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 116). Astfel, recursul și motivarea acestuia depuse la 7 octombrie 2021 și, respectiv, 15 decembrie 2021, sunt în termen.

La 13 ianuarie 2022, în adresa intimatei, a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

La 27 ianuarie 2022, avocata Perebicovscaia Maria a depus referință, în interesele intimatei Societatea Comercială „Rebicon-Plus” Societate cu Răspundere Limitată, solicitând respingerea recursului Serviciului Fiscal de Stat ca fiind neîntemeiat.

Prin încheierea din 13 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticile recurente și ale intimatei au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind actele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi decizii, de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Rebicon-Plus” Societate cu Răspundere Limitată.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

O acțiune în contencios administrativ în corespundere cu art. 206 alin. (1) lit. a)-e) din Codul administrativ, poate fi depusă pentru: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Totodată, în condițiile art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În sensul art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Art. 162 alin. (3) din Codul administrativ prevede că cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, în luna noiembrie 2018, într-un alt litigiu, Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter-Standart” cu privire la încasarea datoriei.

Instanța de recurs constată că, la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamanta Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” a achitat taxa de stat în sumă de 50 000 lei, fapt ce se confirmă prin ordinul de plată nr. 6175 din 16 noiembrie 2018.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, reclamantului fiindu-i acordat termen suplimentar pentru a prezenta extrasul din registrul persoanelor juridice.

Subsecvent, prin încheierea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 171 alin. (2) Cod procedură civilă, s-a dispus restituirea cererii de chemare în judecată depusă de Societatea cu

Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter-Standart” privind încasarea datoriei (f.d. 8).

Ulterior, la data de 17 ianuarie 2019, Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” a înregistrat la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cerere prin care a solicitat dispunerea restituirii sumei taxei de stat în mărime de 50 000 lei, achitate la depunerea acțiunii împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter-Standart” privind încasarea datoriei.

Prin încheierea din 18 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost obligat Serviciul Fiscal de Stat să-i restituie reclamantei Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” taxa de stat achitată în mărime totală de 50 000 lei, achitați la depunerea acțiunii în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter-Standart” privind încasarea datoriei, conform ordinului de plată nr. 6175 din 26 noiembrie 2018(f.d. 9).

La 17 august 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” s-a adresat cu o cerere către Serviciul Fiscal de Stat prin care a solicitat restituirea sumei taxei de stat în mărime de 50 000 lei, în temeiul încheierii din 18 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 6).

Serviciul Fiscal de Stat, examinând cererea privind restituirea sumei taxei de stat, la data de 21 august 2020 a emis refuzul nr. 26-15/1-13/30299, invocând că cererea de restituire în baza încheierii nr. 2-754/18 din 18 ianuarie 2019 a fost depusă peste termenul prevăzut de Codul de procedură civilă.

Instanța de recurs relevă că, manifestând dezacordul cu răspunsul primit de la Serviciul Fiscal de Stat, la data de 9 septembrie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune.

Fiind investită cu soluționarea cauzei, prima instanță, prin hotărârea din 29 ianuarie 2021, a admis acțiunea în contencios administrativ inițiată de Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” împotriva Serviciului Fiscal de Stat.

Iar instanța de apel, prin decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat și a menținut hotărârea primei instanțe (f.d.103).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe referitoare la temeinicia acțiunii, având în vedere că, la caz, sunt aplicabile prevederile normei speciale de la art. 7 din Legea taxei de stat, conform cărora restituirea taxei de stat se efectuează luându-se în considerare indexarea prețurilor, cu condiția că cererea a fost depusă în organul care a încasat taxa de stat pe parcursul a trei ani din ziua trecerii ei la buget.

Raportând normele citate la circumstanțele cauzei, instanța de control judiciar s-a aliniat concluziei fondului, care a conchis privind netemeinicia refuzului Serviciului Fiscal de Stat de a restitui suma taxei de stat în mărime

de 50 000 lei, achitați la depunerea acțiunii în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter-Standart” privind încasarea datoriei, conform ordinului de plată nr. 6175 din 26 noiembrie 2018.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și al hotărârii din 29 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, instanța de recurs constată că soluțiile emise de instanțele ierarhic inferioare sunt greșite, motiv din care aceste hotărâri nu pot fi menținute.

În corespundere cu prevederile art. 7 din Legea nr. 1216 din 3 decembrie 1992 a taxei de stat, restituirea taxei de stat se efectuează luându-se în considerare indexarea prețurilor, cu condiția că cererea a fost depusă la organul care a încasat taxa de stat pe parcursul a trei ani din ziua trecerii ei la buget.

Totodată, potrivit prevederilor art. 89 alin. (3) din Codul de procedură civilă, restituirea taxei de stat se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat prin intermediul Trezoreriei de Stat, în termen de cel mult un an de la data emiterii încheierii.

Așadar, problema juridică ce se pune în prezenta speță se referă la norma aplicabilă raportului juridic litigios și termenul în care reclamanta urma să se adreseze pârâtului în vederea executării încheierii din 18 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Instanțele au constatat caracterul divergent al acestor norme ce reglementează termenul restituirii taxei de stat, considerând ca fiind aplicabile dispozițiile art. 7 din Legea nr. 1216 din 3 decembrie 1992 a taxei de stat și, respectiv, termenul de trei ani pentru adresarea persoanelor interesate în vederea restituirii taxei de stat - normă specială în raport cu prevederile art. 89 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Aici instanța de recurs observă că instanțele ierarhic inferioare au interpretat greșit prevederile acestor norme, deoarece ele sunt ambele aplicabile raportului juridic litigios, doar că se referă la operațiuni și momente diferite.

Astfel, în timp ce articolul 7 din Legea nr. 1216/1992 se referă la depunerea cererii la organul care a încasat taxa de stat, instituind pentru aceasta un termen de trei ani din ziua trecerii taxei de stat la buget, articolul 89 alin. (3) din Codul de procedură civilă reglementează termenul efectuării nemijlocite a operațiunii de restituire a taxei de stat de către Serviciul Fiscal de Stat prin intermediul Trezoreriei de Stat, în termen de cel mult un an de la data emiterii încheierii de restituire.

În speță, organul care a încasat taxa de stat este Judecătoria Chișinău sediul Centru. Respectiv, termenul de adresare cu cerere de restituire a taxei de stat la această instituție este de trei ani din ziua trecerii acesteia la buget (art. 7 din Legea nr. 1216/1992), astfel încât intimata a respectat acest termen, adresându-se la Judecătoria Chișinău sediul Centru pe data de 17 ianuarie 2019 cu cerere de restituire a taxei de stat.

În continuare, Serviciul Fiscal de Stat urma să restituie, prin intermediul Trezoreriei de Stat, în temeiul 89 alin. (3) din Codul de procedură civilă, taxa de stat Societății cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus”, în termen de cel mult un an de la data emiterii încheierii de restituire. Însă intimata s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat pe 17 august 2020, la un an și șapte luni de la emiterea încheierii de restituire. Respectiv, aceasta a omis termenul de decădere instituit de legiuitor.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că instanțele ierarhic inferioare greșit au stabilit că Legea taxei de stat este o Lege specială în coraport cu Codul de Procedură Civilă și că taxa de stat judiciară se percepe și se restituie în temeiul normelor Legii taxei de stat.

La fel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decelează că instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au calculat termenul-limită în care intimata/reclamantă urma să solicite Serviciului Fiscal de Stat restituirea sumei taxei de stat în mărime de 50 000 lei, ca fiind 3 ani din ziua trecerii sumei la bugetul de stat. Or, din cele expuse supra, rezultă că termenul legal pentru restituirea taxei de stat în prezenta speță este cel de 1 an prevăzut de art. 89 alin. (3) Cod procedură civilă, termen de decădere.

Astfel, instanța de recurs consideră recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat ca fiind întemeiat și, analizând actele cauzei în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția primei instanțe, menținută de instanța de apel, contravine circumstanțelor cauzei și prevederilor legale aplicabile cauzei.

Finalmente, Colegiul învederează că soluția asupra fondului cauzei, la care a ajuns instanța de recurs, este compatibilă cu prevederile articolului 6 § 1 CEDO, fiind prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, potrivit căruia examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă o decizie, prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Din considerentele menționate și având în vedere că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au dat o apreciere corectă în ansamblu raportului juridic în litigiu, prin prisma cadrului legal aplicabil în speță și circumstanțelor constatate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, de a casa decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi decizii privind respingerea

cererii de chemare în judecată depuse de Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus”.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează integral decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 ianuarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ, obligarea restituirii sumei taxei de stat și se emite o nouă decizie, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Rebicon-Plus” împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ, obligarea restituirii sumei taxei de stat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nina Vascan

Aliona Miron

Nicolae Craiu